Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-04-27

RS 2021-0106

Regionstyrelsen

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige fastställde i november 2021 Policy för verksamhetsskydd. Policyn konkretiseras i tillhörande riktlinjer för bland annat säkerhetsskydd och signalskydd. Sakområdena säkerhetsskydd och signalskydd har tidigare reglerats i Riktlinjer för säkerhet (LS 2015-0093, LS 1407-0877). För att tydliggöra Region Stockholms organisation av säkerhetsskyddsarbetet föreslås att sakområdet reglereras i separata riktlinjer.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd fastställs.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen instämmer i regiondirektörens förslag.

Det snabbt förändrade säkerhetsläget i Europa har visat på vikten av ett gott säkerhetsskydd och signalskydd för regionens samhällsviktiga verksamheter. Det handlar om att såväl förebygga och minska risker för störningar som otillåten inhämtning av känslig och skyddsvärd information.

Föreliggande förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd anger de krav som verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet har att förhålla sig till. Detta omfattar bland annat krav på genomförande av säkerhetsskyddsanalys, personalsäkerhet och skyldigheter när en annan aktör genom avtal, samverkan eller samarbete kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet.

Säkerhetsskydd innebär skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Signalskydd innebär åtgärder som syftar till att förhindra obehörig insyn i och påverkan av telekommunikations- och IT-system med hjälp av kryptografiska metoder och övriga signalskyddsåtgärder.

Beslutsunderlag
1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd
3. Remissredogörelse för förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Irene Svenonius

Regionledningskontoret
Malin Örnjäger

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-04-04

RS 2021-0106

Regionstyrelsen

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd fastställs.

Sammanfattning

Regionfullmäktige fastställde i november 2021 Policy för verksamhetsskydd. Policyn konkretiseras i tillhörande riktlinjer för bland annat säkerhetsskydd och signalskydd. Sakområdena säkerhetsskydd och signalskydd har tidigare reglerats i Riktlinjer för säkerhet (LS 2015-0093, LS 1407-0877). För att tydliggöra Region Stockholms organisation av säkerhetsskyddsarbetet föreslås att sakområdet reglereras i separata riktlinjer.

Föreliggande förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd anger de krav som verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet har att förhålla sig till. Detta omfattar bland annat krav på genomförande av säkerhetsskyddsanalys, personalsäkerhet och skyldigheter när en annan aktör genom avtal, samverkan eller samarbete kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet.

Bakgrund

Regionfullmäktige beslutade den 17 november 2021 om antagande av Policy för verksamhetsskydd (RS 2020-0147) som ersatte Policy för säkerhet (LS 2015-0093). Verksamhetsskyddspolicyn konkretiseras i tillhörande riktlinjer för områdena informationssäkerhet, säkerhet, säkerhetsskydd, krisberedskap samt civilt försvar.

Säkerhetsskydd innebär skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Signalskydd innebär åtgärder som syftar till att förhindra obehörig insyn i och påverkan av telekommunikations- och IT-system med hjälp av kryptografiska metoder och övriga signalskyddsåtgärder.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Sakområdena säkerhetsskydd och signalskydd har tidigare reglerats i Riktlinjer för säkerhet (LS 2015-0093, LS 1407-0877) som fastställdes av dåvarande landstingsfullmäktige 2016. För att tydliggöra Region Stockholms organisation av säkerhetsskyddsarbetet föreslås att sakområdet reglereras i separata riktlinjer.

Den 27 oktober 2021 beslutade riksdagen om ändringar i säkerhetsskyddslagen och den 28 oktober 2021 beslutade regeringen om en helt ny säkerhetsskyddsförordning (2021:955). Ändringar innebär bland annat att säkerhetsskyddschefens roll stärks och att kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas. Föreliggande förslag till riktlinjer är därför anpassade efter de skärpta kraven i lagstiftningen.

I riktlinjerna beskrivs det systematiska säkerhetsskyddsarbetet samt de krav som verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet har att förhålla sig till. Detta omfattar bland annat krav på genomförande av säkerhetsskyddsanalys, personalsäkerhet och skyldigheter när en annan aktör genom avtal, samverkan eller samarbete kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet.

Region Stockholm är, som juridisk person, verksamhetsutövare i säkerhetsskyddslagens och förordningens mening för den verksamhet som dess nämnder med tillhörande förvaltningar utför. Region Stockholms nämnder är inte, trots att de betraktas som förvaltningsmyndigheter, egna verksamhetsutövare avseende säkerhetsskydd. Region Stockholms bolag är däremot, i egenskap av juridiska personer, var för sig verksamhetsutövare för den verksamhet som de bedriver. Detta innebär att det för Region Stockholms nämnder med tillhörande förvaltningar endast kan finnas en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet. De av Region Stockholms bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska samtidigt utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i bolaget.

Här ska dock framhållas att de av Region Stockholm helägda bolagen saknar rättslig befogenhet att besluta om placering i *säkerhetsklass 1, 2 och 3*. Det mandatet tillkommer regeringen (säkerhetsklass 1) respektive Region

Stockholm (klass 2 och 3), enligt 5 kap. 7-8 §§ säkerhetsskyddsförordningen. Med anledning av detta är det inte möjligt att överlåta åt Region Stockholms bolag att fatta beslut om inplacering i säkerhetsklass. Det är således Region Stockholms säkerhetskyddschef och dennes funktion, placerad vid regionledningskontoret, som beslutar om placering i säkerhetsklass för både nämndernas och bolagens verksamhet.

Regionstyrelsen remitterade i december 2021 förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd till nämnder och bolag i Region Stockholm. Riktlinjerna har efter remissbehandlingen reviderats, bland annat har strukturen omarbetats och vissa bestämmelser förtydligats. Vilka ändringar som har gjorts efter remissomgången redogörs för i bilagd remissredogörelse.

Ekonomiska konsekvenser
De ändringar som har genomförts i säkerhetskyddslagstiftningen förväntas medföra en viss oundviklig kostnadsökning för nämnder och bolag, bland annat för ökad administration och utbildningsinsatser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd
2. Remissredogörelse för förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-04-04

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2021-0106

Riktlinjer

Säkerhetsskydd och signalskydd

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Dokumentnummer 2331271	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
1.1 Syfte och omfattning....3
1.2 Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd 3

2. Säkerhetsskydd....3
2.1 Verksamhetsbeskrivning 3
2.2 Säkerhetsskyddsanalys 4

3. Organisation av säkerhetsskydd.... 4
3.1 Regionfullmäktige 4
3.2 Regionstyrelsen 4
3.3 Regiondirektören.... 4
3.4 Förvaltningschef....5
3.5 VD 5
3.6 Region Stockholms säkerhetskyddschef 5
3.7 Säkerhetsskyddschef vid bolag....5
3.8 Biträdande säkerhetsskyddschef....5

4. Personalsäkerhet 6
4.1 Säkerhetsprövning.... 6
4.2 Utbildning.... 6
4.3 Avslutande av anställning 6
4.4 Sekretess/tystnadsplikt 7

5. Skyldigheter när en annan aktör kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet 7
5.1 Säkerhetsskyddsavtal 7

6. Anmälan vid säkerhetshotande händelser eller verksamhet 8

7. Signalskydd.... 8
7.1.1 Signalskyddschef 9
7.1.2 Signalskyddsinstruktion.... 9

8. Uppföljning.... 9

1. Inledning

1.1 Syfte och omfattning

Dessa riktlinjer konkretiserar Region Stockholms verksamhetsskyddspolicy, RS 2020-0147, och är styrande för arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd vid Region Stockholms samtliga nämnder och bolag.

Riktlinjerna ska även följas inom ramen för program och projekt som bedrivs i Region Stockholms regi.

1.2 Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd

Varje nämnd och bolag ska, inom ramen för Region Stockholms riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd samt säkerhetsskyddschefens anvisningar, ansvara för arbetet inom sitt verksamhetsområde.
De lagar, förordningar och andra föreskrifter som är tillämpliga, ska följas.[1]

Styrdokumenten på regionövergripande nivå består av Region Stockholms verksamhetsskyddspolicy med tillhörande riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd.

2. Säkerhetsskydd

2.1 Verksamhetsbeskrivning

För att avgöra om respektive nämnd och bolag bedriver säkerhetskänslig verksamhet och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagen ska varje nämnd och bolag genomföra en verksamhetsbeskrivning.

Nämnd eller bolag ska anmäla resultatet av verksamhetsbeskrivningen till Region Stockholms säkerhetsskyddschef.

Om ett bolags verksamhetsbeskrivning visar att bolaget bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska bolaget utan dröjsmål anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Region Stockholms säkerhetsskyddschef ansvarar för att anmäla säkerhetskänslig verksamhet som Region Stockholms nämnder med tillhörande förvaltningar utför till tillsynsmyndigheten

[1] Säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen (2021:955), Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1) och lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

2.2 Säkerhetsskyddsanalys

Om verksamhetsbeskrivningen visar att nämnd eller bolag bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska en säkerhetsskyddsanalys med tillhörande säkerhetsskyddsplan genomföras och dokumenteras.

Säkerhetsskyddsanalysen utgör grunden för det systematiska säkerhetsskyddsarbetet. Analysen ska identifiera vilka säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som finns i verksamheten, vilka hot och sårbarheter som finns kopplade till dessa skyddsvärden samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas.

Säkerhetsskyddsanalysen ska uppdateras vid behov och minst en gång vartannat år.

Verksamheten ska med utgångspunkt i säkerhetsskyddsanalysen ta fram en säkerhetsskyddsplan som redovisar de säkerhetsskyddsåtgärder som ska vidtas, när de ska vidas och vilken funktion som ansvarar för dem. Säkerhetsskyddsplanen ska fastställas av säkerhetsskyddschefen.

Nämndernas säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddplaner ska delges Region Stockholms säkerhetsskyddschef som underlag till Region Stockholms övergripande säkerhetsskyddsanalys.

Region Stockholm och dess bolag ska på begäran lämna sin säkerhetsskyddsanalys till tillsynsmyndigheten respektive Säkerhetspolisen.

3. Organisation av säkerhetsskydd

3.1 Regionfullmäktige

Regionfullmäktige fastställer den verksamhetsskyddspolicy som gäller för samtliga nämnder och bolag samt riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd.

3.2 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd och att dessa revideras vid behov.

3.3 Regiondirektören

Region Stockholm och dess nämnder är att anse som en gemensam verksamhetsutövare. Regiondirektören är chef för verksamhetsutövarens verksamhet vad gäller säkerhetsskydd.

Regiondirektören fastställer Region Stockholms säkerhetsskyddsanalys.

3.4 Förvaltningschef

Förvaltningschef ansvarar inför regiondirektören för arbetet med säkerhetsskydd inom sitt verksamhetsområde samt att föreliggande riktlinjer följs.

3.5 VD

De av Region Stockholm helägda aktiebolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet är att anse som enskilda verksamhetsutövare. VD är chef för verksamhetsutövarens verksamhet vad gäller säkerhetsskydd.

VD fastställer bolagets säkerhetsskyddsanalys.

3.6 Region Stockholms säkerhetskyddschef

Regiondirektören ska utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i regionens samtliga nämnder. Säkerhetsskyddschefen ska i säkerhetsskyddsfrågor vara direkt underställd regiondirektören.

Region Stockholms säkerhetsskyddschef beslutar om placering i säkerhetsklass 2 och 3 samt ansöker om registerkontroll till Säkerhetspolisen avseende samtliga anställningar och annat deltagande inom Region Stockholms förvaltningar och bolag.

Region Stockholms säkerhetsskyddschef ansvarar för att ta fram anvisningar för det praktiska säkerhetsskyddsarbetet.

3.7 Säkerhetsskyddschef vid bolag

VD för aktiebolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utse en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i bolaget. Säkerhetsskyddschefen ska i säkerhetskyddsfrågor vara direkt underställd VD.

3.8 Biträdande säkerhetsskyddschef

Varje förvaltningschef ska i samråd med Region Stockholms säkerhetskyddschef utse en biträdande säkerhetskyddschef med ansvar att samordna och följa upp förvaltningens säkerhetsskyddsarbete samt rapportera till Region Stockholms säkerhetskyddschef enligt dennes anvisningar.

4. Personalsäkerhet

4.1 Säkerhetsprövning

Innan anställning eller annat deltagande i verksamheten som har betydelse för Sveriges säkerhet påbörjas ska en säkerhetsprövning genomföras. Nämnd eller bolag som ska anställa eller anlita personen är huvudansvarig för säkerhetsprövningen.

Om anställningen eller deltagandet ska placeras i säkerhetsklass ska prövningen kompletteras med en ansökan om registerkontroll. Då Region Stockholms säkerhetsskyddschef har ensam behörighet att ansöka om registerkontroll till Säkerhetspolisen ska en sådan ansökan skickas till Region Stockholms säkerhetsskyddschef för hantering.

Säkerhetsprövning kan också göras under pågående anställning eller deltagande om en person bedöms delta i säkerhetskänslig verksamhet utan att tidigare ha genomgått säkerhetsprövning.

Säkerhetsprövningen ska fortlöpande följas upp av närmsta chef så länge anställningen eller deltagandet i säkerhetskänslig verksamhet pågår. Vid behov ska samråd ske med bolagets eller Region Stockholms säkerhetskyddschef.

4.2 Utbildning

Nämnd eller bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska säkerställa att den som ska anställas eller på annat sätt delta i den säkerhetskänsliga verksamheten genomgår relevant utbildning i säkerhetsskydd innan personen får åtkomst till verksamheten. Därefter ska vidareutbildning ges regelbundet i den omfattning som behövs. Utbildningsinsatserna ska dokumenteras i en utbildningsplan.

4.3 Avslutande av anställning

Innan en anställning eller ett deltagande avslutas ska ett avslutande säkerhetsprövningssamtal genomföras. Samtalet ska innehålla en påminnelse om att tystnadsplikten kvarstår även sedan anställningen eller deltagandet har upphört.

När en anställning eller ett deltagande i den säkerhetskänsliga verksamheten upphör ska en ansökan om upphörande av registerkontroll skyndsamt skickas till Region Stockholms säkerhetsskyddschef, som anmäler till Säkerhetspolisen att registerkontrollen ska avslutas.

4.4 Sekretess/tystnadsplikt

Tystnadsplikt för anställda inom Region Stockholm och dess helägda bolag regleras enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

En verksamhetsutövare ska upplysa den som tillåts ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om räckvidden och innebörden av den sekretess och tystnadsplikt som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) respektive 8 kap. 1-2 §§ säkerhetsskyddslagen.

5. Skyldigheter när en annan aktör kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet

5.1 Säkerhetsskyddsavtal

Inför och vid upphandling, ingående av avtal eller inledande av samverkan eller samarbete ska ett säkerhetsskyddsavtal ingås om aktören kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade handlingar i klassen konfidentiell eller högre eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Innan ett förfarande som kräver säkerhetsskyddsavtal påbörjas ska en särskild säkerhetskyddsbedömning och en lämplighetsprövning genomföras. Säkerhetskyddsbedömningen och lämplighetsprövningen ska dokumenteras.

Innan det planerade förfarandet inleds ska samråd ske med tillsynsmyndigheten om förfarandet innebär att den andra aktören kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Nämnd eller bolag som har för avsikt att ingå ett säkerhetsskyddsavtal ska utan dröjsmål anmäla det till Region Stockholms säkerhetsskyddschef. Bolag ska även göra en sådan anmälan till tillsynsmyndigheten. Region Stockholms säkerhetsskyddschef gör motsvarande anmälan till tillsynsmyndigheten för nämnder.

En anmälan enligt stycket ovan ska också göras när ett säkerhetsskyddsavtal upphör att gälla.

6. Anmälan vid säkerhetshotande händelser eller verksamhet

En nämnd som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utan dröjsmål anmäla till Region Stockholms säkerhetsskyddschef om

1. det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift otillåtet har röjts,
2. det inträffat en IT-incident i ett informationssystem som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet, eller
3. nämnden får kännedom eller misstanke om någon annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

Region Stockholms säkerhetsskyddschef ska därefter skyndsamt underrätta Säkerhetspolisen.

Ett bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska skyndsamt anmäla till Säkerhetspolisen om

1. det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift otillåtet har röjts,
2. det inträffat en it-incident i ett informationssystem som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet, eller
3. nämnden får kännedom eller misstanke om någon annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

Bolaget ska även utan dröjsmål underrätta Region Stockholms säkerhetsskyddschef om händelsen bedöms vara av betydelse för Region Stockholms säkerhetskänsliga verksamhet.

7. Signalskydd

Region Stockholms nämnder och bolag ska i sina säkerhetsskyddsanalyser identifiera om den säkerhetskänslig verksamheten har behov av signalskyddssystem.

Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska kommuniceras till ett informationssystem som finns utom Region Stockholms kontroll ska uppgifterna skyddas med hjälp av kryptografiska funktioner som godkänts av Försvarsmakten.

Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska kommuniceras inom Region Stockholms förvaltningar och bolag ska detta ske enligt anvisning från Region Stockholms säkerhetsskyddschef.

7.1.1 Signalskyddschef

Om en nämnd innehar, eller har behov av, signalskyddssystem ska förvaltningschef i samråd med Region Stockholms säkerhetsskyddschef utse en signalskyddschef. Signalskyddschefen har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.

Om ett bolag innehar, eller har behov av signalskyddssystem ska VD utse en signalskyddschef. Signalskyddschefen har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.

Om en förvaltning eller ett bolag bedömer att det finns särskilda skäl kan signalskyddschefen vid regionledningskontoret utses till signalskyddschef för en enskild nämnd eller bolag. Beslutet ska dokumenteras. Om sådant beslut fattas ska berörd nämnd eller bolag utse en biträdande signalskyddschef.[2]

7.1.2 Signalskyddsinstruktion

En nämnd eller ett bolag som har ett signalskyddssystem med kryptografiska funktioner ska ha en signalskyddsinstruktion samt i övrigt följa Försvarsmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten (FFS 2021:1).

8. Uppföljning

Anpassningar av Region Stockholms styrande dokument för säkerhetsskydd och signalskydd ska ske utifrån förändringar i lagar och föreskrifter samt förändringar i verksamhet och verktyg.

Uppföljning av dessa riktlinjers efterlevnad ska ske enligt regionens ledningsprocess, vilket i huvudsak innebär att den ska följas upp på samma sätt och samtidigt som regionens övriga styrdokument.

---

1 kap. 8 § FFS 2021:1

Definitioner

För användningen av dessa riktlinjer gäller följande termer och definitioner:

Registerkontroll	Inhämtning av uppgifter från bland annat belastnings- och misstankeregistret avseende personer med befattning som placerats i säkerhetsklass.
Signalskydd	Åtgärd som syftar till att förhindra obehörig insyn i och påverkan av telekommunikations- och IT-system med hjälp av kryptografiska metoder och övriga signalskyddsåtgärder.
Signalskyddschef	Funktion inom signalskyddsorganisation som har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten.
Säkerhetsprövning	Utredning av om en person som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet kan antas vara lojal med de intressen som ska skyddas och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt.
Säkerhetsskydd	Skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spionerі, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
Säkerhetsskyddsanalys	Analys som ska utreda behovet av säkerhetsskydd genom att identifiera vilka säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som finns i verksamheten, vilka hot och sårbarheter som finns kopplade till dessa skyddsvärden samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas.
Säkerhetsskyddsavtal	Avtal som anger hur kravet på säkerhetsskydd ska tillgodoses om upphandling, avtal, samverkan eller samarbete kan ge den andra aktören tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiellt eller högre eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.
Säkerhetsskyddschef	Funktion inom säkerhetsskyddsorganisationen som ska leda och samordna säkerhetsskydds-arbetet samt kontrollera att verksamheten bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Säkerhetsklass	Inplacering i säkerhetsklass 1-3 av en anställning eller annat deltagande utifrån den omfattning berörd får del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller har möjlighet att orsaka skada för Sveriges säkerhet.
Säkerhetsskydds-klassificerad uppgift	Uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.
Säkerhetsskyddsplan	Plan över vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas inom områdena fysisk säkerhet, informationssäkerhet och personalsäkerhet för att säkerställa att de skyddsvärden som identifierats i säkerhetsskyddsanalys tas tillvara.
Säkerhetskänslig verksamhet	Verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som Sverige har förbundit sig att skydda genom internationella åtaganden.

Bilaga - Verksamhetsutövare

Region Stockholm, som juridisk person, är verksamhetsutövare i säkerhetsskyddslagens mening för den verksamhet dess nämnder med tillhörande förvaltningar bedriver.

Region Stockholms bolag är, i egenskap av juridiska personer, var för sig verksamhetsutövare för den verksamhet de bedriver.

Regiondirektören respektive VD är den chef för verksamhetsutövarens verksamhet som säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd.

Verksamhetsutövare: Region Stockholm	**Verksamhetsutövare: enskilda bolag**
Fastighets- och servicenämnden	AB Storstockholms Lokaltrafik, SL
Färdtjänstnämnden	AB Stockholms Läns Landstings Internfinans
Hälso-och sjukvårdsnämnden	Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, AISAB
Karolinska Universitetssjukhuset	Danderyds Sjukhus AB
Klimat- och hållbarhetsnämnden	Folktandvården Stockholms Län AB
Kulturnämnden	Landstingshuset i Stockholm AB
Regionstyrelsen	Locum AB
Patientnämnden	MediCarrier AB
Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO	Nya tunnelbanan AB
Tillväxt- och regionplanenämnden	S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Trafiknämnden	Södersjukhuset AB
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd	Södertälje Sjukhus AB
	TioHundra AB
	Tobiasregistret AB
	Waxholms Ångfartygs AB, WÅAB

Regionledningskontoret
Administration
Säkerhet och beredskap

PM
2022-03-21

Remissredogörelse för förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Inledning

Den 14 december 2021 skickade Rotel 1 ut förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd på remiss till Region Stockholms nämnder och bolag. Remissen skickades till 19 instanser. Remisstiden sträckte sig till den 21 februari 2022. Regionledningskontoret har sammanställt och kommenterat inkomna yttranden i remissomgången nedan.

Som en del av tillämpningen av riktlinjerna kommer regionledningskontoret att ta fram kompletterande anvisningar. Flera av de inkomna synpunkterna kommer att tas tillvara i dessa anvisningar.

Generella synpunkter på förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

Flera remissinstanser är positiva till att regionövergripande riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd har tagits fram då det anses vara en nödvändig förutsättning för ett likriktat arbete och samverkan inom regionen. Flera remissinstanser uttrycker samtidigt en oro över att ansvaret för säkerhetsskyddsarbetet i förvaltningarna flyttas för långt från verksamheten och således riskerar att bli en sårbarhet. Vidare lyfts en oro över att en centralisering av ansvar och administration, så som den beskrivs i remissversionen, kan leda till fördröjning i arbetet avseende incidentrapportering, säkerhetsprövningar och registerkontroller med negativa konsekvenser som följd.

Flera remissinstanser framhåller att gränsdragningen mellan Region Stockholms bolag och nämnder, främst regionstyrelsen, är otydlig. Detta skapar en osäkerhet kring mandat och ansvar och behöver förtydligas.

Flera remissinstanser saknar bestämmelser om en organiserad samverkansform, liknande Rådet för risk och säkerhet. Det uppfattas som en avveckling av den organiserade samverkan som tidigare fanns för säkerhetsområdet. Det bör därför finnas beskrivet om samverkansforum för säkerhetsskydds- och signalskyddsfrågor på såväl strategisk- som operativ nivå samt deras syfte och sammansättning.

Synpunkter på enskilda avsnitt i förslag till Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd

2.1 Roller och ansvar

Karolinska Universitetssjukhuset delar inte uppfattningen att en nämnd inom Region Stockholm inte är att anse som en verksamhetsutövare utifrån

säkerhetsskyddslagens definition. Nämnden anser inte heller att det är förenligt med säkerhetsskyddslagen att det inom Region Stockholm ska finnas en säkerhetsskyddschef placerad vid regionledningskontoret eftersom det anses strida mot det verksamhetsnära perspektivet.

Majoriteten av remissinstanserna anser att gränsdragningen mellan Region Stockholms bolags respektive nämnderna med tillhörande förvaltningars ansvar för säkerhetskyddsarbetet behöver förtydligas. Detta gäller inte minst säkerhetsskyddschefens roll och ansvar för bolag respektive för Region Stockholms nämnder med tillhörande förvaltningar.

2.1.6 Säkerhetskyddsamordnare
Majoriteten av nämnderna anser att samordnarens roll är otydlig och behöver beskrivas ytterligare. Bland annat efterfrågas en tydlig rollbeskrivning, beskrivning av befogenheter och mandat samt vem denna ska rapportera till. Det föreslås även att rollen ska kallas för ”biträdande säkerhetskyddschef”.

3.1 Rekrytering och anställning
St Eriks ögonsjukhus, Södertälje sjukhus, Södersjukhuset samt Danderyds sjukhus anser att de själva bör vara ansvariga för handläggning av säkerhetsprövningar och registerkontroller. Bolagen anser inte att det ligger inom Region Stockholms säkerhetskyddschefs, placerad vid regionledningskontoret, befogenhet att besluta om inplacering i säkerhetsklass för anställda vid Region Stockholms bolag eller andra nämnder än regionstyrelsen. Remissinstanserna föreslår att stycket formuleras om så att bolag och nämnder själva beslutar om inplacering i säkerhetsklass 2 och 3. Karolinska Universitetssjukhuset och hälso- och sjukvårdsnämnden anser att det inte är ändamålsenligt att Region Stockholms säkerhetsskyddschef ska besluta om inplacering i säkerhetsklass för en annan förvaltning.

Locum AB önskar att stycket tydliggörs med att inplacering i säkerhetsklass ska baseras på respektive nämnd och bolags befattningsanalys.

3.4.1 Rapportering
Södertälje sjukhus, Södersjukhuset och Danderyds sjukhus anser att rapporteringsvägarna behöver förtydligas och specifikt vilken typ av information som ska delges Region Stockholms säkerhetskyddschef. Även hälso- och sjukvårdsnämnden anser att rapporteringsvägarna behöver förtydligas samt att även förvaltningar ska rapportera incidenter först till

tillsynsmyndigheten istället för till Region Stockholms säkerhetskyddschef som sedan rapporterar vidare till tillsynsmyndigheten.

4.1.1 Säkerhetskyddsanalys
St Eriks Ögonsjukhus, Södertälje sjukhus, Södersjukhuset och Danderyds sjukhus anser att avsnittet behöver skrivas om med anledning av att bolagens egna säkerhetskyddsanalyser och säkerhetskyddsplaner inte rutinmässigt bör delges annan organisation. Bolagen anser att det behöver förtydligas under vilka omständigheter sådan information är möjlig att dela.

4.2.1 Signalskyddsinstruktion
Flera remissinstanser påpekar att avsnittet är för detaljerat och att samma information framgår av Försvarsmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten (FFS 2021:1).

Avvägning
Nedan listas de betydande justeringar som är gjorda i förhållande till regionledningskontorets remissversion av Riktlinjer för säkerhetsskydd och signalskydd
baserat på inkomna remissvar.

- Strukturen i dokumentet har i stora delar arbetats om i syfte att förenkla läsning och tillämpning samt minska upprepningar. Det innebär även att vissa avsnitt har nya rubriceringar som på ett tydligare sätt kopplar till begrepp i säkerhetsskyddslagen och Säkerhetspolisen föreskrifter.
- Organisation och beskrivning av roller och ansvar har förtydligats i syfte att tydliggöra nämnders och bolags ansvar för säkerhetskyddsarbetet. Därutöver har säkerhetsskyddschefens ansvar förtydligats.
- Säkerhetskyddssamordnare har ändrats till biträdande säkerhetskyddschef enligt remissinstansernas förslag.
- Bestämmelse om att bolag ska delge sin säkerhetskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan till Region Stockholms säkerhetsskyddschef tas bort.
- Avsnitt om signalskyddsinstruktion ändras och detaljerad kravlista om vad en sådan ska innehålla tas bort.

Regionledningskontoret har valt att inte införa bestämmelser om ett särskilt samverkansforum liknande Rådet för risk och säkerhet i riktlinjerna. Detta ska dock inte betraktas som att samverkan och kunskapsutbyte i säkerhetskyddsfrågor inte kommer att ske. Med anledning

av att riktlinjer för säkerhet har uppdaterats, nya riktlinjer för säkerhetsskydd har tagits fram liksom en uppdaterad krisberedskapsplan för Region Stockholm kommer samverkansforum att utvecklas och avgränsas enligt de nya styrande dokumenten. Detta för att säkerställa att rätt kompetens finns representerad och att samverkan i de olika frågorna blir ändamålsenlig. Regionledningskontoret instämmer i att samverkansforum med representation från olika verksamhetsområden är viktigt, men formerna för sådan samverkan bedöms inte vara nödvändig att reglera i en riktlinje.

Region Stockholm är, som juridisk person, verksamhetsutövare i säkerhetsskyddslagens och -förordningens mening för den verksamhet som dess nämnder med tillhörande förvaltningar utför. Region Stockholms nämnder är inte, trots att de betraktas som förvaltningsmyndigheter, egna verksamhetsutövare avseende säkerhetsskydd. Region Stockholms bolag är däremot, i egenskap av juridiska personer, var för sig verksamhetsutövare för den verksamhet som de bedriver. Här ska dock framhållas att de av Region Stockholm helägda bolagen saknar rättslig befogenhet att besluta om placering i *säkerhetsklass 1, 2 och 3*. Det mandatet tillkommer regeringen (säkerhetsklass 1) respektive Region Stockholm (klass 2 och 3), enligt 5 kap. 7-8 §§ säkerhetsskyddsförordningen. Med anledning av detta är det inte möjligt att överlåta åt Region Stockholms bolag att fatta beslut om inplacering i säkerhetsklass.

Vad gäller rapportering (anmälan vid säkerhetshotande händelse eller verksamhet) kvarstår bestämmelsen om att nämnder med tillhörande förvaltning ska informera Region Stockholms säkerhetskyddschef som vidare underrättar tillsynsmyndigheten. Enligt uppdaterad lagstiftning på säkerhetskyddsområdet är det tydligt att säkerhetsskyddschefens roll är att leda, samordna och utöva kontrollen över säkerhetsskyddet. För att uppfylla dessa krav anses det vara nödvändigt att hålla säkerhetsskyddschefen informerad i första ledet.

Vidare tillvaratas en del av de inkomna synpunkterna i kompletterande anvisningar, det gäller exempelvis rutinbeskrivningar avseende personalsäkerhet samt rollbeskrivning för biträdande säkerhetsskyddschef.